

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 39)

Yedek Subaylar ve Yedek Askerî Memurlar Kanunu ile Askerlik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu (1/434)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/196-342/2695

22.6.1999

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Önceki yasama döneminde hazırlanıp Başkanlığınıza sunulan ve İhtizâzının 77 nci maddesi uyarınca hükümsüz sayılan ilişik listede adları belirtilen kanun tasarılarının yenilenmesi Bakanlar Kurulunca uygun görülmüştür.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit
Başbakan

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-1360/2511

13.5.1998

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 3.4.1998 tarihinde kararlaştırılan "Yedek Subaylar ve Yedek Askerî Memurlar Kanunu ile Askerlik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Mesut Yılmaz
Başbakan

GENEL GEREKÇE

1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askerî Memurlar Kanununa tâbi olarak askere sevk edilmesi gereken yükümlülülerden, makul bir özürlü olmaksızın test ve mülakat merkezlerine gitmeyerek seçime katılmayanlar, Kanunun 3 üncü maddesinin (c) bendinin (2) numaralı alt bendi uyarınca, erbaş-er statüsünde askerlik hizmetine tâbi tutulduklarından, yedek subay kaynağı tam olarak değerlendirilememekte ve bu yükümlülüler 1111 sayılı Askerlik Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca kısa dönem hizmete tâbi tutulduklarından, diğer yükümlülüler aleyhine hakkaniyetle bağdaşmayan bir uygulamaya neden olmaktadır.

926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun 14 üncü maddesi kapsamında, dış kaynaktan subay nasbedilenlerden çeşitli nedenlerle muvazzaf askerlik süresini tamamlamadan Silâhlı Kuvvetlerden ilişkileri kesilen personelin, geriye kalan askerlik hizmet sürelerinin mevcut hükümlere göre tamamlattırılmaması da eşitlik ilkesi ve hakkaniyetle bağdaşmayan bir durum olarak ortaya çıkmaktadır.

Diğer taraftan, 1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askerî Memurlar Kanununa tâbi olan yükümlülerden, bakaya durumunda olanların askere sevk işlemi; 1111 sayılı Askerlik Kanununun 89 uncu maddesinin ikinci fıkrası hükmüne göre, haklarındaki yargılamanın sonuçlanmasından sonra yerine getirilebilmektedir.

Bu düzenleme, askerliğini geciktirmek isteyen yükümlülerin, her celp döneminde çeşitli mazeretler ileri sürerek, test ve mülakat merkezlerine katılmamaları ve her defasında bu mazeretlerin mahkemeler tarafından sonuçlandırılması sürecine bağlı olarak, sevk planlarının olumsuz yönde etkilenmesine ve bahse konu yükümlülerin uzun süre silah altına alınamamalarına yol açmaktadır.

Belirtilen hususlar çerçevesinde hazırlanan Tasarı ile; Anayasanın 72 nci maddesinde her Türkün hakkı ve ödevi olarak nitelendirilmiş bulunan vatan hizmetinin yerine getirilmesinde, eşitlik ve hakkaniyet ilkeleri ile bağdaşmayan ve suiistimallere yol açan uygulamaların önlenmesi amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. - Madde ile, 1076 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (c) bendinin (2) numaralı alt bendinde değişiklik yapılarak, sevk edildikleri test ve mülakat merkezlerine katılmayarak doğrudan erbaş veya er statüsüne ayrılma durumunda kalan yükümlülerin, yedek subay kaynağında değerlendirilebilmelerine imkân sağlanmaktadır.

926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun 14 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına göre dış kaynaktan muvazzaf subay nasbedilenlerden, eğitimde başarı gösteremeyenler ve deneme süresi içerisinde Silâhlı Kuvvetlere uyum sağlamayanlar veya subaylığa engel hali görülenler ile kendi istekleri ile ayrılanların ilişkileri kesilmekte ve hizmet süreleri ne olursa olsun muvazzaflık hizmetini tamamlamaya yönelik askerlik yaptırılmamaktadır.

Anayasanın 72 nci maddesindeki ilkeler ve 1076 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin (g) bendindeki "Muvazzaflık hizmetini yapmadıkça 1111 sayılı Askerlik Kanunu ile bu Kanunun tespit ettiği esaslar dışında hiç bir yükseköğrenim mezunu askerlik çağından çıkarılamaz" hükmü ile çelişen ve hakkaniyetle bağdaşmayan boşluğun giderilmesi için, maddeye (ı) bendi eklenerek, muvazzaflık hizmetini tamamlamadan Silâhlı Kuvvetlerden ayrılan personelin geri kalan askerlik hizmetlerinin ne şekilde tamamlattırılacağı hususları açıklığa kavuşturulmaktadır.

Madde 2. - Madde ile 1111 sayılı Askerlik Kanununun 5 inci maddesinin birinci fıkrası 1076 sayılı Kanunun 8 inci maddesinin ikinci fıkrasındaki yollamanın tam olarak karşılanması ve uygulamada tereddütlere yol açılmaması bakımından iki fıkra halinde yeniden düzenlenmekte ve bu şekilde, yedek subay yetiştirilme şartlarını haiz olmayan yükümlülerin askerlik sürelerine açıklık getirilmektedir.

Diğer taraftan 1111 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasındaki "makbul bir özürü olmaksızın seçime katılmayanların" ibaresine yeni düzenlemede yer verilmeyerek, zamanında test ve mülakat merkezlerine katılmayan yükümlülerin yedek subay kaynağında değerlendirilmelerine imkân tanınmaktadır.

Madde 3. – Tasarının 4 üncü maddesi ile, genel gerekçede açıklanan nedenlerle, bakaya durumuna düşen yedek subay adaylarının sevk edildikleri kıt'alarınca mahkemeye verilmeleri esası getirildiğinden, bu düzenleme ile çelişki yaratılmaması için, Askerlik Kanununun 35 inci maddesinin (E) fıkrasının (2) numaralı bendinin üçüncü paragrafı da yeniden düzenlenmektedir.

Madde 4. – Madde ile bakaya durumuna düşen yedek subay adaylarının askere sevk edilmesinde ortaya çıkan gecikmelerin önlenmesi için, 1111 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "cezalarını gördükten sonra" ibaresi fıkra metninden çıkarılarak, söz konusu yükümlülerin 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kuruluşu ve Yargılama Usulu Kanununun 21 inci maddesindeki usul çerçevesinde, eğitimlerini takiben verildikleri birlik veya kurumların tâbi oldukları askerî mahkemelerde yargılanmaları esası getirilerek, bahse konu yükümlülerin askere sevklerinde ortaya çıkan gecikmelerin önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 5. – Yürürlük maddesidir.

Madde 6. – Yürütme maddesidir.

Millî Savunma Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Millî Savunma Komisyonu

12.7.1999

Esas No.: 1/434

Karar No.: 8

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınızca 29.6.1999 tarihinde Esas Komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen 1/434 esas numaralı "Yedeksubaylar ve Yedek Askerî Memurlar Kanunu ile Askerlik Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 8.7.1999 tarihinde yaptığı 3 üncü Birleşiminde, Hükümeti temsilen Millî Savunma Bakanının Başkanlığında Millî Savunma, Maliye ve İçişleri Bakanlıkları ile Genelkurmay Başkanlığı temsilcilerinin de katılmalarıyla incelenip görüldü.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

Makul bir özrü olmaksızın test ve mülakat merkezine gitmeyerek seçime katılmayan yedeksubay adaylarının; mevcut kanundan kaynaklanan nedenlerle otomatik olarak kısa dönem er olarak askerlik yapma hakkına kavuştukları,

Bu nedenle haklarında açılan mahkemeler sonuçlanmadan bunların askere sevk edilemedikleri ve takip eden sevk dönemlerinde de tekrar aynı sürece başvurarak kanunu askerlik görevini geciktirmek amacıyla kullandıkları,

Dişarıdan subay olarak nasbedilenler arasında toplam 16 aylık normal askerlik süresini bile tamamlamadan istifa yoluyla veya Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından görevlerine son verilmek suretiyle ayrılanların da kalan normal askerlik sürelerinin tamamlanmalarının amaçlandığı,

Görülmektedir.

Komisyonumuzda yapılan görüşmelerde;

– Staj, doktora ve Tıpta Uzmanlık Sınavı gibi mezuniyet sonrası yapılan çalışmalar için zaten kanunun gerekli kolaylıkları sağladığı ve mezuniyet sonrası hemen sevk işleminin yapılmadığı ve en az bir yıllık bir süre bulunduğu,

– Yurtdışında bulunanların ise durumlarını ve konsolosluk kayıtlarını fax ile askerlik şubelerine bildirdikleri,

- Kanunda bulunan ve halen uygulamada kulanılmayan Hazırlık Kıtası gibi terimlerin, hazırlanan yeni Askerlik Kanunu Tasarısında da ele alınacağı ve terim birliğinin sağlanacağı.

Şeklinde görüşler dile getirilmiştir.

Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamaları takiben Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1, 2, 3 ve 4 üncü maddeleri ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 5 ve 6 ncı maddeleri Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Sadık Kırbaç
Çanakkale
Kâtip
M. Kemal Tuğmaner
Mardin
Üye
Gönül Saray Alphan
Amasya

Üye
Reza Ulucak
Ankara
Üye
Turhan Tayan
Bursa
Üye
Vahit Kayırcı
Çorum
Üye
Mukadder Başeğmez
İstanbul
Üye
Nanık Hakan Durhan
Malatya
Üye
Hasan Gillay
Manisa
Üye
Ahmet Demircan
Samsun

Başkanvekili
Hayrettin Özdenir
Ankara
Üye
M. Metanet Çulhaoğlu
Adana
Üye
Oğuz Aygün
Ankara
(İmzada bulunamadı)
Üye
Hüseyin Arabacı
Bilecik
Üye
Bekir Aksoy
Çorum
Üye
Fahrettin Kukaracı
Erzurum
Üye
Hilseyin Arı
Konya
Üye
Mustafa Enöz
Manisa
Üye
Ekrem Pakdemirli
Manisa
Üye
Ömer Üstüinkol
Zonguldak

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

YEDEK SUBAYLAR VE YEDEK ASKERİ MEMURLAR KANUNU İLE ASKERLİK KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

YEDEK SUBAYLAR VE YEDEK ASKERİ MEMURLAR KANUNU İLE ASKERLİK KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TASARISI

MADDE 1. — 16.6.1927 tarihli ve 1076 sayılı Yedek Subaylar ve Yedek Askeri Memurlar Kanununun 3 üncü maddesinin (c) bendinin (2) numaralı alt bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki (1) bendi eklenmiştir.

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

“2. İsteklilerin ayrılmasından sonra kalan yükümlüler ihtiyacı fazla ise, Silâhlı Kuvvetlerin ihtiyacı bunların arasından seçilerek saptanır.

Seçilmedikleri için ihtiyaç fazlası olanlar, yükümlülüklerini erbaş veya er olarak yerine getirirler.”

“1) En az 4 yıl süreli fakülte veya yüksek okulları kendi nam ve hesabına bitirip muvazaf subaylığa nasbedilenlerden deneme süresinin bitimine kadar ayrılanların yedek subay okulunda, yedek subaylık hizmetinde ve muvazaf subaylık hizmetinde geçen süreleri askerlik hizmetinden sayılır. Askerlik hizmet süresini tamamlamadan disiplinsizlik veya ahlâki nedenlerle Türk Silâhlı Kuvvetleriyle ilişkileri kesilen veya mahkeme kararı ile ya da haklarında verilen mahkûmiyet kararının sonucu olarak Türk Silâhlı Kuvvetlerinden tart veya ihraç edilenlerin geriye kalan askerlik hizmetleri 1111 sayılı Askerlik Kanununun 5 inci maddesinde belirtilen süre esas alınarak er rütbesi ile eğitimde başarılı olamaması, Silâhlı Kuvvetlere uyum sağlayamaması veya kendi istekleriyle ayrılanların geriye kalan askerlik hizmetleri ise, (f) bendindeki süre esas alınarak, teğmen rütbesi ile yedek subay olarak tamamlattırılır.”

MADDE 2. — 21.6.1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanununun değişik 5 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, maddeye bu fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiş, ikinci ve üçüncü fıkralar, üçüncü ve dördüncü fıkralar olarak teselsül ettirilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Millet Savunma Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

"Erbaş ve erler için muvazzaflık hizmeti süresi; Kara, Deniz, Hava Kuvvetleri ile Jandarma Genel Komutanlığında on sekiz aydır. Bu sürenin, barışta, önce on beş aya ve bilâhâre on iki aya kadar indirilmesine, Silâhlı Kuvvetlerin de ihtiyacı dikkate alınarak, Bakanlar Kurulunca karar verilebilir."

"1076 sayılı Kanun hükmüne tâbi yükümlülülerden; bu yükümlülüklerini istekleriyle veya seçim sonucu yedek subay adayı olmadıkları için erbaş veya er olarak yerine getireceklerin hizmet süresi aynı celbe tâbi olup, yedek subay aday adayı olarak ayrılanların hizmet süresinin yarısı kadardır."

MADDE 3. — 1111 sayılı Askerlik Kanununun değişik 35 inci maddesinin (E) fıkrasının (2) numaralı bendinin üçüncü paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Kanunun 86 ncı maddesine tâbi olup haklarında soruşturma açılanlardan ceza alanlar ile 89 uncu maddeye tâbi olanların sevkleri tehir edilmez. Ancak 89 uncu maddeye tâbi olan yükümlülülerden, sevk tehir işlemine neden olan staj, yüksek lisans, ihtisas ve doktora öğrenimine başlangıç tarihleri, bakaya kaldıkları tarihten önce olanların sevk tehiri işlemi yapılabilir."

MADDE 4. — 1111 sayılı Askerlik Kanununun değişik 89 uncu maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bunlardan yedek subay yetişme şartlarını haiz olanlar, muayyen zamanlarda hazırlık kıt'asına veya yedek subay okuluna sevk edilirler."

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Millî Savunma Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

MADDE 5. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 6. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 5. — Tasarının 5 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Tasarının 6 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

A. Mesut Yılmaz

Başbakan

Dev. Bakanı ve Başb. Yard.

B. Ecevir

Devlet Bakanı

G. Taner

Devlet Bakanı

Y. Seçkiner

Devlet Bakanı

Prof. Dr. H. S. Türk

Devlet Bakanı

R. Serdaroğlu

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. Gürel

Devlet Bakanı

Dr. İ. Çelebi

Devlet Bakanı

R. Şahin

Devlet Bakanı

C. Kavak

Devlet Bakanı

R. K. Yücelen

Devlet Bakanı

M. Batallı

İçişleri Bakanı

M. Başesgioğlu

Maliye Bakanı

Z. Temizel

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Y. Topçu

Ulaştırma Bakanı

N. Menzir

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

Prof. Dr. N. Çağan

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

M. C. Ersüner

Turizm Bakanı

İ. Gürdal

Çevre Bakanı V.

R. K. Yücelen

Millî Sav. Bak. ve Başb. Yard.

İ. Sezgin

Devlet Bakanı

H. Özkan

Devlet Bakanı

İ. Saygın

Devlet Bakanı

Prof. Dr. S. Yıldırım

Devlet Bakanı

M. Gürdere

Devlet Bakanı V.

İ. Saygın

Devlet Bakanı

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

B. Kara

Devlet Bakanı

E. Aşık

Devlet Bakanı

H. Genici

Adalet Bakanı

O. Sungurlu

Dışişleri Bakanı V.

Ş. Gürel

Millî Eğitim Bakanı

H. Uluğbay

Sağlık Bakanı

H. İ. Özsoy

Tarım ve Köyşleri Bakanı

M. Taşar

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Y. Erez

Kültür Bakanı V.

H. Özkan

Orman Bakanı

E. Taranoğlu